ÇER ÇYZINIŊ PЬROLETARЬJATЬ, BIRIGIŊDER

SATSЬJALDЬ
CЬƢЬS

3 kynde bir сьƣadь

QAZAƢЬSTAN
Kun сьƣьs Oʙlьstьq Partьja, Keŋes kəmijtetteri men Kəsipciler Kəŋesi çana Semej qalalьq Partьja keŋes kəmijtetteriniŋ kəzeti

Ədiris Semej M-Gorkij 33-yj

Çazьluv ʙaƣasь
12 ajƣa . . . . . 6 som
6 ajƣa . . . . . 3 som
3 ajƣa . . . . . 1 som 50 t.

6-ƏPIREL 1932-ÇЬL № 7 (95)

ОРГАН
Восточно-Казакстанского Обкома ВКП(б) Облисполкома Облпрофсовета Семипалатинского Горкома ВКП(б), и Горсовета

ГАЗЕТНОЕ ОТДЕЛЕНИЕ
емипалатинской
нтральной Библи
Н. В. ГОГОЛЯ

Eginge сьƣatьn kyn tajav!

Qalqozdardьŋ egiske dajьndьqtarьn tekseryv isi ojdaƣьdaj ətsin.

„10 çьldьq Qazaƣьstan“ qalqozьnьŋ ylgili çaqtarь oʙlьstaƣь ʙarlьq qalqozdarda qoldanьlsьn.

Egiske cart çasav navqanь ekpindi ətsin.

Egiske carьt çasav navqanь ʙas[illegible]ьp otьr. Bul navqannьŋ kəŋil[illegible]dej ɵlyvi, çergilikti partьja [illegible], kəmsamol çene qalqoz orь[illegible] kirisip kɵpcilik [illegible]ujьmdastьra otьrьp, qьzmet atqaruvlarьna ʙajlanьstь.

Qazaƣьstan qalьq kəmeserler keŋesiniŋ çazƣь egiske carьt çasav tuvrasьnda qavlьsь ʙoldь. 1932-çьldaƣь salьnatьn egistiŋ ʙarlьƣьda carьttaluvь kerek degen.

Egisti carttav çumьsьn qalqozdaƣь ʙirijgədini ɵndiriske ʙajlanьstьrьp qurvьŋ çumьsь men çanastьruv. ɵnden qacet egistiŋ сьƣьmьn artьruv, egisti ajdaƣan vaqьtta kəŋilde ʙolatьn əŋgimeniŋ on [illegible].

Agiranomdьq caralar egisti ajdaƣanda, egistiŋ tuqьmьn dərilep tazartuvda, çerdi ɵndep çaŋartuvda çergilikti tuveskege ʙɵlgen ʙirijgədilerdiŋ ʙastь mindetinen ʙolьp [illegible]. Bizdiŋ сьƣьstьq oʙlьsta carьttalatьn egistiŋ kɵlemi 1,877,560 ge munь tyrge ʙɵlgende mьnadaj:

Bijdəj 605,080 kektir, sulь 128,410 kektir arpa 25,900 kektir tarь [illegible] 230 kektir çegire 5000 ge. [illegible] 940 kektir majlь ɵsimdik [illegible] 138,000 kektir.

[illegible]stьq partьja kəmijteti men [illegible] Atqaruv kəmijteti egiske [illegible] çyrgizyv çɵninde çergilikti [illegible] keŋes kəmijtetterine çene [illegible] ɵz orьndarьna çavaptь [illegible]ter artьp otьr. Egiske carьt çasav çumьsь, astьq dajarlav orьnьna çyktelip otьr. Astьq dajarlav orьn çergilikti çerdegi ʙɵlimderine carьt çasavdьŋ tijisti ʙьlanke materijaldarьn çiʙerdi.

Endigi çerde çergilikti Astьq dajarlajtьn orьndar, ʙul çumьsqa [illegible] kɵz [illegible]n qaramaj [illegible]tap, partьjanьŋ dereklibin is [illegible]zine сьƣaruv çɵninde ʙalceʙekce qьjmьl kɵrsətyvleri kerek.

[illegible] çasav çum[illegible], qalqozdьŋ [illegible] caruvacьlьq çaƣьn [illegible] çumьsь [illegible]n qattь tyr[illegible]ek. Avьldar[illegible] tuvralь [illegible]lik çumьsь [illegible] ɵrnekti orьn[illegible]

[illegible] kəmsamol [illegible]jalarь, çene [illegible] egiske carьt çasav çumьsьn [illegible]zdarda ɵtkizgen vaqьtta [illegible]ʙektik egistiŋ maŋьzь [illegible]syvine ʙajlanьstь ekenin [illegible] kɵpciligine tygel uƣьndьru[illegible]k.

Bul egiske c[illegible]ap ʙitiryv merzimi 1-maj. [illegible]erzimniŋ icinde cart [illegible] ʙalceʙekce orьndap сьƣuv [illegible]lьq partьja kəmijtetteriniŋ [illegible] ʙascьlьƣьn kerek qьladь.

Tap tartьsьn[illegible]enisken dəvirinde, avьl [illegible]lьq sajasьj meni zor navqa[illegible] ɵtkizgende [illegible] ducparь [illegible]n atqa mi[illegible] sumdardьŋ [illegible]n keseldeliŋ kɵp kezdes[illegible] ʙoladь.

Mine men [illegible]ьl «solcьl» partьjanьŋ [illegible]nalap, partьja çolьnan [illegible]luvcьlarda az emes. Bul [illegible] teris pikir [illegible] çumьsьn [illegible]li. Sondьq [illegible] satsьjaldь [illegible]ь quruvda keselin [illegible] sьjraqtar kɵpciliktiŋ [illegible], kɵpcilik arasьnan [illegible]rsьlsьn.

Mine sol vaqьt[illegible]rtьja men ykimettiŋ [illegible]ƣan qarar [illegible] otьradь.

Əkildiŋ ʙas[illegible]ьƣь ɵte naca[illegible]

Bel-aƣac: ujalь[illegible]nda avdan [illegible] qalqoz [illegible] kelgen Bu[illegible] ʙaj ulь çynis [illegible] ɵkil ʙar, Bul çoldastьŋ [illegible] kelgenine 2 çьldaj ʙolsada [illegible] dajьndьƣь[illegible] tyk ʙitirgen [illegible]ьsь çoq. tuqьmdь tygel çьjna[illegible] sajman tyzetyv, kɵlik kytyv [illegible]arçь çьjnav çumьstarьna kɵp[illegible]kti ujьmdastьrьp, ilgeri ʙastь[illegible] almadь avьl icindegi pəselkel[illegible]e egis çɵne [illegible] navqandar[illegible] tuvralь çьjьlьs [illegible]en çoq. Tuqьm qorьnь[illegible] soŋƣь 10 kyndikte (marttьŋ [illegible]ьna dejiŋ) ʙir [illegible] astьq tysp[illegible] qarçьndan 103 [illegible] [illegible]qalqozьnьŋ zap[illegible] Ospannьŋ yjin [illegible]n qьlmьstarьna [illegible]stap ʙir çumdaj [illegible]ƣьq ickeni men Qazь[illegible]ь ɵlip-çoƣalьp çat[illegible] maŋьna qarama[illegible]əne qalqozdьŋ cɵʙin [illegible]erip qurьtqanьna ʙir[illegible]ʙaj çьtьja kylip çyre[illegible]ьtь „ɵkil“ derdiŋ eŋʙkə tyskeniçən.

Semser.

„10 çьldьq qazaƣьstan“ qalqozь ylgili qalqoz.

Qalqoz egiske ʙalceʙekce dajьndaldь.

Belaƣac: avdanь, meŋdec avьldьq keŋesinde «10 çьldьq qazaƣьstan„ degen qalqoz ʙar. Bul qalqoz alƣac 31-çьldьŋ ʙasьnda 15 yjden ujьmdastьrьlьp edi, kəzir 64 yjge çetip otьr. Qalqoz ɵtken çьlƣь 240 sentiner astьq çosparьn uvaqьtьnan ilgeri orьndap сьƣьp 3-ʙalceʙektik egiske qolmaqol dajarlandь. Çazƣь egiske kerekti soqa-sajman, çegin əʙzelderin marьttьŋ 1-ine dejin tolьq çɵndep, tyzetip ʙoldь. Tuqьm çьjnav çumьsьna ʙalceʙekce kiristi.

Avdannьŋ ʙergen çosparь ʙojьnca qalqoz ʙьlьƣь çьlь 323 gektir egin egyvge tijisti munьŋ icinde ʙijdəj 139 gektir, arpa 24 gektir, sulь 50 gektir, kynʙaƣar 63 gektir kərtop 5 gektir, tarь 15 gektir qalƣanь ʙasqa egister. Qalqoz ɵtken çьl 22 gektir qara ʙijdəj ajdap, 70 gektir zəp çosparьn da orьndap сьqtь. Qalqozdьŋ ʙarlьq egisine 77 sentiner 84 kijligoram ʙijdəj, ʙir sentiner 80 kijlogiram tarь, 36 sentiner sulь, 19 sentiner 20 kijlogiram arpa, 5 sentiner 44 kijlogiram kynʙaƣar, 40 sentiner kərtop kerek edi. kezir qalqoz tuqьm çaƣьnan 100% qamtamasьz etilip otьr. 77 sentiner ʙijdəj ykimet ʙerdi. Qalƣanьna dəndi egis tuqьmьn qalqoz ɵz icinen taptь Al kynʙaƣar kərtop sьqьldь egis tuqьmdarьn tijsti orьndar men cart çasasьp alьp otьr.

Qalqoz tuqьm çьjnav majdanьnda qalaj çeŋip сьqtь?.

Eŋ aldь men qalqoz ɵz icindegi ʙaj qulaqtardьŋ ʙetin acьp olardь qalqozdan alastadь. Qalqoz icindegi tilemsektikke salьnьp qulqьn kezdevcilikke qarsь kyres kycejtti. Kɵpcilik çumьsьn kycejtip, tuqьm çьjnav, çazƣь egiske dajьndaluv çɵnindegi ykimet pen partьja qavlьsьn ər ʙir qalqozcьlarƣa çetkizdi. Qalqoz qasьnan qaʙьrƣa kəzet сьƣarьlьp, tuqьm çьjnav majdanьnda ujmdastьruvcь ygitci qural ʙola ʙildi. Qalqoz icinde eŋʙek ujьmdastьruv çumьstarьn çolƣa qojьp, ijesizidik pen kyres kycejdi. Taʙьs uvqьtьnda (dekəʙir ajьnьŋ icinde) ʙɵlindi de, egiske dajьndьqtь kycejtyvge ylken qural ʙoldь. Qalqoz ɵndiris qarçь çumьs çosparьn erte ʙastan çasap, onь keŋinen talqьlƣa salьp, sol çospardь orьndav maŋьna qalqazcьlardь ujьmdastьra ʙildi. mine osьnьŋ arqasьnda kerekti tuqьmьn tolьq çьjnap tazalap, kɵlik, sajmanьn saqadaj sajlap, qalqoz qardьŋ ketyvin kytip, dajьn tur.

Avdannьŋ çosparь ʙojьnca 277 gektir çerge qar toqtatuv kerek, edi. Onьda 100% orьndadь.

Caruvacьlьqtьŋ tetigi ʙirijgədi.

„10 çьldьq qazaƣьstan» qalqozь ortalьq partьja kəmiteti men qalqoz sentidiŋ qavlьsьn yc iret qalqozcьlar çьjlьsьnda talqьlap сьqtь. Ɵziniŋ caruvacьlьƣьna qaraj eki ʙirijgədi qostь. Onьŋ ʙirevi egin caruvacьlьƣьna ʙirevi mal caruvacьlьƣьna qarajdь egin caruvacьlьƣьna qarajtьn ʙirijgədide 36 qalqozcь ʙar. munьŋ icinde soqacьlr 12, tuqьmcьlar 9, ʙar kisi tuqьm tasьjdь, ʙirevi suv tartadь, endi ʙirevi çer çьrtatьn tirəktirge keresin çetkizip turadь. eki adam qol men tuqьm cəcədi. Onan son kərtop otьrtuvƣa 18 əjəl ʙɵlindi egin ʙasьndaƣьlarƣa tamaq pisiryvge 2 adam ʙelgilendi. Bul ʙirijgədiniŋ qolьna 50 at, 12 soqa, toƣьz tьrma, ʙir sejilke ʙarlьq çegin əʙzelderi ʙerildi. Oŋan soŋ at soqa sajman, çegin əʙzelderi nəmirlenip, ər qajssь çeke qalqozcьlarƣa ʙelgilenip, ʙerildi ər ʙir attьŋ qamьtь ɵzine ɵlcenip, kerilip, olarda typkilikti ʙerlip otьr.

Mal caruvacьlьƣьna qarajtьn ʙijgədi 8 adam ʙar. Onьŋ ʙirevi ʙastьq. 30 sьjьrƣa 3 əjel savьncь syt zavatьna syt tasьp tyzevci ʙirev, ekevi maldь kyndiz ʙaƣadь, ʙirvi tynde kyzetedi, ʙir adam ʙuzav ʙaƣь. Savlь sьjьrlardьŋ ʙarlьƣь nəmirlenip ər ʙir savьncь əjelderge ʙelgilenip ʙerildi.

Onan soŋ qalqozdьŋ əkimcilik caruvacьq çumьstarьna 7 adam сьƣarьldь. Olar qalqoz ʙatьƣь cuvacьlьq çumьsьn ʙasdaruvcь, eki ʙirijgədi pəleʙot taƣь ʙasqalar.

Qalqozda çumьsqa çarajtьn adam 110. Olardьŋ icinen ʙirijgədi ʙɵlingeni, qalqozdьŋ əkimcilik keŋse çumьsьndaƣьlarь 51 adam. Qalƣan 59 adam kyzgi kəsipke çiʙerildi. Osь kynde tygi kəsipte çyreni 28 adam, çaƣьnda semejdegi lespuramqoz ʙen carьt çasasьp 31 adam çiʙergeli otьr.

ər ʙir gyryvppa ɵz normьsьn ʙiledi.

Qalqozdьŋ icinen qurьlƣan ʙirijgədi myceleri gyryvppaƣa ʙɵlinip, olardьŋ eki iret ɵndiris məçilisi ɵtkizildi. Alƣacqь ɵndiris məçilisinde ʙirijgədi icindegi gyryvppalarƣa ʙerijgen onqiris çosparь talqьlandьda ekincisinde çumьs normьsь eŋʙek kyni qalaj eseptetelenini qaraldь. Bul tek egin caruvacьlьƣь ʙirijgədisinde qolƣa alьndь. Al mal ceruvacьlьq ʙirijgədisinde ʙul çums qolƣa alьnƣan çoq. Yjitkeni məcijne tiraktir ьstansasьnьŋ zavat teqьnigi çoq ʙolьp kejindep qalьp otьr.

Egin caruvacьlьq ʙirijgədisinde qoldanьlƣan normь mьnadaj: ʙirtisti soqa kynine 0,80 gektir, eki tisti soqa kynine ʙir çarьm gektir çer çьrtadь. Bularƣa 1,25 eŋʙek kyni ʙeriledi. Tuqьmdь qatarlap seʙette 8 qatarlь sejilke kynine 4 gektir çerge tuqьm seʙedi. Oƣan 1,25 eŋʙek kyni ʙeriledi. Çumsaq çerdi çaj tьrma men tьrmalvcьlar kynine 6 gektir çerdi tьrmalajdь ʙularƣa eŋʙek kyni ʙeriledi.

Tuqьmdь qatarlap cəcətin 10 qatarlь sejilke kynine 5 gektir çerge tuqьm seʙedi. Bularƣa 1.25 eŋʙek kyni ʙeriledi. çəj sejilke kynine 18 gektr çerdin tuqьmьn seʙedi. Bularƣada 1,25 eŋʙek kyni tijedi. Bir kisi kynin de 5 gektir çerge qol men tuqьm seʙedi oƣan 1,25 eŋʙek kyni ʙerledi. Tuqьm çetkizyvci suv tasuvcь tamaq pisiryvcilerge eŋʙek kyni tuqьm tartatьn çerdiŋ alьstьƣь tuqьmdь kynine nece iret əkeletindigi tamaqtь sapalь ʙisiryvi sьjaqtьlarƣa qarap ʙerilmek onan soŋ soqacьlar 10 səntijmetirdej tereŋ qьjьp çьrtuvƣa tijisti.

Kəzir qalqoz ʙasqarmasьnьŋ qolьnda eki esepci ʙar. Bular ʙirijgədilerde eŋʙek kynin çazuv çaqtarьn vaqtьnda çazьp otьruvdь tolьq qamtamasьz ete aladь.

Mine qalqozda eŋʙek ujьmdastьruv çumьsьnьŋ çajь osь. Kəzirgi kyni egin caruvacьlьq ʙirijgədisiniŋ ər ʙir gyryvppalar ɵz ara satsьjaldьq çarьsqa tysip eŋʙek normьsьn artьƣь men orьndap cartьna qojьp otьr osь gyryvppalardьŋ çasasqan cartьna qaraj „on çьldьq Qazaƣьstan“ qalqozь mende avьldьq keŋesindegi Çaŋa turmьs“ qalqozь men cartçasasьp otьr.

Qalqoz ʙirijgədiri Toƣajʙaj ulь Qusajьn ekpindi qalqozcьnьŋ ʙiri. Bьltьrda ʙirijgədi ʙolьp, astьq çьjnav, egin ʙastьruvda ozьp сьqqan adam, çaƣьnda qalqozcьlar çьjnalьsьnda sajlandь.

„10 çьldьq Qazaƣьstan“ qalqozь ças qalqoz, ʙiraq onьŋ istegen isteri ylgili. Bьltьrdьŋ ɵzinde aq çaŋadan qora çasap, çьlqь, sьjьrlarьn çaŋa qora men qamtamasьz etti. Osь kynde ɵlsizdev arьq attardь peʙiraldьŋ ortasьnan ʙeri çaqsь cɵpter çetilip qaldь.

Endigi çerde qalqozdar „10 çьldьq Qazaƣьstan“ qalqozьnan ylgi alьp caruvacьlьƣьn osьlardaj ujьmdastьra ʙilyvi kerek.

Çaqьnda Resej çer suv kəmijseri Muralьp çoldas „10 çьldьq qazaƣьttan“ qalqozьnьŋ çumьstarьn kɵrip, 600 som sьj ʙerilip edi qalqozcьlardьŋ kəzirgi ьntasь çigeri, aldaƣь mindetti myltiksiz orьndap сьƣьp, taʙьstan taʙьsqa çetetindigine senim ʙergendej ʙolьp otьr.

„S. C.“ kəzetiniŋ ʙirijgədisi:

Eryvʙaj ulь.
Təneke ulь t.

„Ɵrnek“ qalqozьnan ylgi almaŋdar.

Bel-aƣac zyʙejir keŋesinde 29- çьlь ujьmdasqan „ɵrnek“ atь qalqoz ʙar. „Ɵrnek“ qalqozь 3-ʙalceʙektik egiske ekpindi kirise almaj otьr. Mindetti tuqьm qorьnan tyk dajьndalƣan çoq Soqa-sajman əli kynge cejin tyzetilip ʙitʙegen. Kyc kɵliginde kytim çoq. ɵtken kyzde 200 kɵligi ʙar edi. Sodan kəzirde 70 aq at qaldь. Bulardьŋ da, tek çanь ʙar çaji çoq. Qolda ʙir tal cɵpteri çoq. Cɵpti qalaj ʙolsa, solaj ʙerip, qoldaƣь cɵpti ʙazarƣa satьp, ʙitirdi. Sonьŋ saldarьnan maldьŋ aldь ɵlip artь kɵteremge caldьqtь. qalqoz aƣasь Ьjsaqan ulьda eki at ʙen qьstaj semejge otьn tasьttь.

Ьjsaqan ulьna „maldь ɵltirmev çaƣьna ʙir çara nege istemejsin? „dese,: „Qajʙolda ulьnьŋ (ʙurьnƣь qacьp ketken ʙastьq) istegenine men çavaptь emes dep kevdesin qaƣadь.

ÇAS.

Egis dajьndьƣьn orьndav çolьndamьz.

Ulan egis dajьndьƣь qьzuv tyrde çyrip çatьr. 15-əkimcilik avьlda 15 çavaptь qьzmetciler turaqtь ɵkil ʙop çumьs istejdi.

Dajьndьq çumьsьnьŋ 20-martqa dejingi orьndaluvь tɵmendegi tyrde:

Tuqьm qorь 69,8 pursent çьjnaldь.

Bьjьlƣь kɵktemdegi egistiŋ ʙizdiŋ avdanƣa ʙerilgen çosparь 24 mьŋ kektir. Osьƣan kerekti tuqьmnьŋ 20-martqa cejin çьjnalьp otьrƣanь-69,8 pursent. Qalƣanьn tez kynde orьndavƣa cara qoldanьp otьr.

Apartoncьldarƣa soqqь ʙerildi.

Uraŋqaj. Qьzьl tas keŋesterine partьja ʙaqьlav kəmijsijesiniŋ ycʙigi ʙarьp tekserge nde egis dajьndьƣь tuvralь tɵmendegidej apartoncьldьq, soraqьlьqtar acьldь.

Uraŋqaj avьlьnda tuqьm qorь 42 ƣana pursent orьndalьp kejingi 2 ʙes kyndikte ʙir qadaq ta tysʙegen. Yjitkeni sol 2 ʙes kyndiktegi çьjnalƣan tuqьmnan 70-80 ʙut astьq urlanьp ketken. Onьŋ ystine qalqoz icinde ijesizdik kɵʙejip, çьjnalƣan cɵpter ʙazarlanьp, urlanьp ketkendikten, çumьs kɵlikteri men permi maldarь teʙinge ajnalьp ʙaƣьlƣan.

Kej ʙir ʙaj qulaqtar (çajsanʙaj, çьnaʙaj, yvaqas sьjaqtь) qalqoz icinde çasьrьnьp çyrgen.

Osьlarƣa kezinde tijisti cara qoldanʙaj, apartoncьldьq istegenderi çənə partьja çolьndaƣь ʙasqa qьlmьstarь ycin uja qatcьsь Erçan ulь, keŋes aƣasь Çajsanʙaj ulь, qalqoz ʙastьƣь, Momʙaj ulь partьjadan сьƣarьlьp, orьndarьnan alьnuv men qatar çumьstarь sotqa ʙerildi.

2. Qьzьltas avьlьnda tuqьm qorьnьŋ çьjnaluvь 12 pursent aq orьndalьp, „ykimet ʙeredi“ ge salьnƣan. Mal sojuvcьlьqqa çol ʙerilgen. Çeke kəmyvnester partьjanьŋ tərtiʙin ʙosaŋsьtqan aqьrьnda kɵp egis dajьndьƣьnьŋ mylde orьndalmaj qaluvьna qavьp tuvƣьzƣan.

Sondьqtan avьl keŋes aƣasь Tətiʙaj ulь orьnьnan alьnьp, ondaƣь partьja ujasь taratьldь Uja qatcьsь partьja çavaʙьna tartьldь.

Mart ʙitkence sajman tygen delmek.

Egis quraldarьnьŋ tyzetiletinderi 30 pursent, çaŋadan alьnatьndarь 82 pursent orьndaldь. Egerde Ɵskemen selqos ьsnaʙь kerekti quraldь çetistirgen ʙolsa, çaŋa quraldar endigi tygel alьnьp ʙitetin edi.

Kɵktemgi egistiŋ sajmandarьn 1-əpirelge dejintolьq çetistirip, qamьt-sajmandь sajlap aluvdьŋ carasь istelip otьr.

Egin сьƣьmdьlьƣьn arьttьruv çumьsь keŋildegidej emes.

Egin сьƣьmdьlьƣьn arttьruv çɵninde qoldanьlьp otьrƣan caralьŋ eŋ ʙastьsь-qar toqtatuv. Bul çumьs məlimet çyzinde 93 pursent orьndalьp, otьrsada, teksere kelgende kej ʙir avьldardьŋ „tolьq orьndaldь“ degen məlimeti ʙeker ʙolьp сьƣьp avьl keŋesiniŋ aƣasь orьnьnan alьndь. (ajьrtav keŋesinde.

Egis taqtasьna ʙoqtьq tɵgyv çosparь 2800 kektir edi. Budan orьndalƣanь 12 pursent. Bul çɵnde ic ʙir avьlda tysindiryv çumьsь çyrgizilgen çoq.

Tuqьmdь ajьrʙastav, tazalav çumьsь çɵndi emes

Bizdiŋ avdanƣa ajьrʙastalatьn tuqьm çosparьnьŋ nəreti 500 sentiner edi. Sodan ajьrʙastalьp otьrƣanь 47 aq sentiner. Bulaj ʙoluvdьŋ seʙeʙi: Ɵskemen avdandьq Astьq sajəzi ʙir qaʙarьnda Ɵskemennen alьŋdar dep, ekinci iret Piredgərnij qalasьnan alьŋdar, dep qaʙarlaƣan. Qalqozcьlar onda ʙarƣanda sorttь tuqьm ʙolmaƣandьqtan ʙos qajtьp kɵlikti ʙir nece iret ajdatqan Astьq sajəzi terelerinin ʙassьzdьƣь ʙoldь.

Sonьŋ saldarьnan ʙirinci den tuqьm ajьrʙastav çumьsьnьŋ çyrisi nacarlasa, ekinciden kej ʙir avьldar sorttь tuqьmьnьŋ maŋьzьn çete tysinʙej, ʙerijgen nəretti tezirek pajdalanuvƣa ʙojurmaƣandьqtan ʙoldь.

Tuqьm tazalavdьŋ çosparь 8644 sentiner ʙolsa, orьndalƣanь 3602 sentiner ƣana ʙolьp; ʙul çoldaƣь çumьsta ilgeri ʙasalmaj otьr.

Endigi mindetter.

Ulan qalqozcьlarьnьŋ endigi aldьna qojьp otьrƣan mindetteri 3-ʙalceʙektik egis dajьndьƣьnda ƣь ʙolьp otьrƣan kemciliktərdi tygelinen çoƣaltьp dajьndьqtьŋ ər ʙir taravьn kezinde orьndap saqadaj saj ʙolьp turuv; ʙaj-qulaqtar men olardьŋ ɵgentteri apartoncьldarƣa ʙir myjnette çol ʙermej, qataŋ soqqь ʙerip otьruv; ortalьq, ɵlkelik partьja kəmijtetteriniŋ qavlьlarь ʙojьnca kɵktemgi egistiŋ ər ʙir taravьna avьspajtьn ʙirijgədiler ʙelgilep, olarƣa mindetti etip çumьs quraldarь men çumьs kɵlikterin ʙɵlip ʙeryv; ər ʙir qalqozdarda egis çumьsьna çospar çasap ʙitiryv

Syjtip alƣacqь ʙes çьldьqtьŋ qortьndь çьlьndaƣь ʙastь çumьstьŋ ʙiri-kɵktemgi egistiŋ çosparьn Ulan eŋʙekci qalqozcьlarь orьndap сьƣvaq.

Tilci.

Nova Anenskij avdanьndaƣь (tɵmen Edil) kəri egizderin ɵtke ʙerip, ornьna ças mal alьp tur.

„Edija“ qalqozь olqьlьqtьŋ ortasьnda.

Bel-aƣac avdanьndaƣь eŋ iri qalqozdьŋ ʙiri Cel qop pəsəlkesindegi „Edija“ qalqozь. munda osь kynde 330 yj myce ʙar, ʙьjьlƣь egetin egini 12212 gektir munьŋ ʙijdəji 612 gektir, sulьsь 2488 gektir, arpasь 757 gektir, tarьsь 711 gektir, kynʙaƣarь 1160 gektir, cevi 711 gektir, kərtop 127 gektir, ʙasqasь 138 gektir osь egiletin çerge 7490 sentiner tuqьm kerek munьŋ icinde ʙijdəj 3427 sentiner sulь 1790 sentiner, arpa 605 sentiner, tarь 114 sentiner, kynʙaƣar 93 sentiner, kərtop 1270 sentiner cɵp 150 sentiner qalƣanь ʙasqa egister. Osьdan marttьŋ 30 ьna dejin 3974 sentiner 80 kijlogiram ƣana tuqьm çьjnaldь munьŋ ʙijdəji 2864 sentiner, sulьsь 550 sentiner, arpa, tarь, tuqьmь çoq. kynʙaƣar 76 sentiner, kərtop 461 sentiner, cɵp 23 sentiner qalƣanь ʙasqa egister.

Ykimet ʙergen qarьz tuqьmnan „edija“ qalqozьna 800 sentiner ʙerilip edi, ol əli çetkizilip alьnƣan çoq. Kəzir qar erip, çer sol qьldap çatqanda ƣana, tuqьm çetkizyv kerek ekenidigi eske tysti.

Bel-aƣac ьstansasь men celqop pəsəlkesiniŋ arasь 12 kijlometir, Tuqьmƣa erte men ketken kɵlik kecke dejin çete almajdь. ʙirinci çaƣьnan kɵlikteri arьq ekinci çaƣьnan çer ʙatʙaq, arʙa, canasь ʙatʙaqqa ʙatьp omʙь qarƣa tysip qьjrap çatьr. Endi 15 kynde soqa сьƣaramьz dep otьr. Qoldaƣь tuqьm çetʙejdi ykimet ʙergen tuqьm çetkizilmej çatьr. qalqoz ʙasqarmasь men pəsəlkelik keŋesine ʙul çaƣdaj qulaq kesken qurlь kɵrinetin emes.

Avdandьq orьndar ʙul qalqozdь qьrьna alьp egiske dajьndьqtь kycejtyv kerek.

‹Satsьjaldь Qazaƣьstan› men ‹Satsьjaldь сьƣьs› kəzetiniŋ ʙirijgədisi: Eryvʙaj ulь.

Təneke ulь.

Tuqьm astьƣь men qalqoz malьn icip-çegenderdiŋ çazasь oŋdap ʙerilsin.

Besqaraƣaj 10-peʙiraldan ʙastap avьl qalqozdarьna esep-sajlav navqanь çyrgizildi,ər qalqozƣa tekseryv kəmijsijeleri sajlandь alƣacqь kəmijsije çɵndep tekserealmaj ekinci iret tekseryv kəmijsijesin çiʙergende çaltьr keŋesindegi„ Qьzьl ɵktəʙir“ çaŋa taŋ“ qalqozdarьnan tɵmendegidej qьlmьstar taʙьldь:

1. „**Qьzьl ɵktəʙi**“ qalqozьnьŋ aƣasь Maqьc ulь men qatcьsь Bajƣazь ulь avьz ʙiriktirip məlimetke kirgizʙaj tuqьm qorьnan 56 ʙut ʙijdəjdi çeŋ ycinen çalƣasьp paʙьladar avdanьndaƣь çer avƣan ʙajlarƣa satьp çiʙergen. onь men ʙirge tuqьm qorьnan məlimetine kirgen 5 sentiner tarьnьŋ kɵzin çoƣaltqan.

2. „**çaŋa taŋ**“ qalqozьnan qalqoz aƣasь Nursultan ulь, orьnbasarь-Ospan ulь, permi ʙastьƣь Macaqʙaj ulь çəne Alcьmʙaj ulь degen ɵtirik ʙelsendiler ujьmdasьp egiske dajьndalƣan tuqьm qorьnan 41 sentiner, saqtьq qorьnan 75 ʙut astьq pen qalqozdьŋ orta qorьnan 51 çьlqьnь satьp, sojьp icip-çep kɵzin çoƣaltqan egistik çerge qar toqtatuv çosparьn 25 aq pursent orьndap otьrьp „100 pursent orьndadьq“ məlimet ʙergen dep soqa-sajman tyzettiryv çɵninde de sol sьjaqtь ɵtirik məlimetten sav emes.

Bul qalqozdardьŋ çanьndaƣь partьja ujalarь çoƣarƣь sьjaqtь qьlmьstarƣa kyzetci ʙola almaƣan. Ɵzderi ьmьrasьldьqqa salьnƣan (məselen, „çaŋa taŋ“ qalqozь ьŋçanьndaƣь tilektester toʙьnьŋ qatcьsь-Bajʙatьr ulь sьjaqtь).

3. Balceʙektik egiske kesirin tijgizip tuqьm qorь men qalqoz malьn icip-çep otьrƣandarƣa qataŋ cara qoldanьlsьn.

Tekseryvci A C.

Eigiske ekpindi kiristi.

Semej: qazaq teqnijkəminiŋ icindegi 32-sandь kəmsamol ujasь, kɵktemdegi egiske dajьndьq çumьsьn kycejitti. Qamqorьna alƣan „tyrkisip“ (Ertis keŋesindegi qalqozьna egis navqanьna arnap 2 kisilik ʙirijgədi çiʙerdi. Bular qalьŋ qalqozcь men tizeqosьp ujmdastьruv çumьsьn kycejtʙek Egis navqanьna arnap, ekpindi ʙirijgədi qurmaq, tuqьm çьjnav qar toqtatuv, kyc kɵligin kytyv məcijne sajmandarьn ʙuzьlƣan sьnƣanьn tyzetyv çɵninde çumьs istep çatьr.

Egiske arnalƣan 300 som aqca, 10 ʙut tuqьm, ʙir at soqa sajmandarь qolda dajьn tur. çaqьn arada taƣь ʙir at alьnʙaq. 3-ʙalceʙektik egis çɵninde kamsomol oquvcьlar arasьnda uƣьnьs tysinis çumьsь talqьlanь otьradь.

32-sandь kəmsamol ujasь dajarlьqtь ʙudan ʙulaj da ьƣajtьp, ʙalceʙektik egiske, erekcə qarqьn men kirisʙek.

Caqaʙaj ulь R.

Birinci toqsan qarçь çosparьnьŋ olqьlьƣь tez çojьlsьn.

Qarçь çьjnavdaƣь qarqьn ʙir myjnet solƣьndamasьn.

(Oʙlьstьq aqca ʙɵliminiŋ ʙastьƣь Çumaƣajьj ulь çoldastьŋ maqalasь)

Biz ʙes çьldьqtьŋ qortьndь çьlьndaƣь mindettemelerdi orьndav ycin iri kəsip orьndarь men çaŋa qurьlьstarьmьzdьŋ ɵndiris çosparьn adam ajtqьsьz qarqьnmen toltьruvьmьz kerek.

Avьlcaruvacьlьƣьmьzdьŋʙarlьq taravьn satsьjaldьq çol men qajta quruv çumьsьn çoƣarƣь satьƣa сьƣaruvьmьz kerek.

Bul mindettiŋ sanьnda, sapasьnda artьlьp orьndajtьn ekpindi qajrat, qьzuv kyctiŋ qoçasь eŋʙekci pureletarьjattarkɵpciligi ʙolmaq.

Sondьqtan ʙygingi taŋdaƣь ʙastь mindetter çumьscьlardь çaʙdьqtap, azьq tylik yj turmьstarьn oŋdap, ulь qurьlьstardьŋ saluv materijaldarьn çetkizip, məcijne quraldar men qamtamasьz etip, qalqoz caruvacьlьƣьn ьƣajtьp avьl caruvacьlьq məcijne tiraktirlerdi kɵʙejtetin ʙolajьq. Mine osь ijgilikke çumsalatьn osь avьr mindetti orьndasatьn qaraçat ekeninde dav çoq.

Eger 32-çьlƣa ʙelgilengen qalьq caruvacьlьƣьnьŋ qaraçat çosparьn artьƣь men toltьrьp, onь satsьjaldь qurьlьstarьmьzƣa durьs ьqtьjattap çumsasaq talaj kemciliktiŋ ketigin qalajmьz.

Sondьqtan ɵndiris çosparьn toltьruvdьŋ ʙir taravь, qarçь çosparьn toltьrvʙolьp sanaladь. Oʙlьs kɵlemindegi ekpindinavqannьŋ ʙiri qaraçat çьjnav çumьsь ʙolьp otьr.

Kəzir сьƣьs. Qazaƣьstan oʙlьsьnьŋ qarçь qarçь çьjnav çumьsь ajaqsьp qarqьnьn tɵmendetip otьr.

Avdandьq aqca qazьna ʙɵlimderi, qarçь çьjnav navqanьnьŋ ʙasьnan qьzdьrьp çyrgizyvdiŋ ornьna çurtcьlьqtь ujьmdastьra almaƣan. Avьl pəselkeleri keŋesteri çanьnan qarçь çьjnav attanьsьna ekpindi ʙirijgədiler toʙь qurьlmaƣan. Avьldьq keŋesterdiŋ ɵz ara satsьjaldь çarьsqa tysirip çosparlь qarçьь toltьruvƣa nazar avdara almaƣan, Osьnьŋ qьrsьƣьnan ʙirinci toqsan qarçь çosparьn oʙlьs kɵlemindegi 22 avdannьŋ ʙesevi ƣana toltьrdь.

Çurtcьlьq aldьnda ylgili istep, yzdik сьqqan avdan Paʙьladar-121 pursent, Ertis 118, Məksim-gorkij 112, Camanajqa 121, Semej 100 qьp toltьrdь.

Bular qarçь çosparьn orьndav 32-çьlƣь qalьq caruvacьlьƣьnьŋ çosparьn toltьruv dep tysine ʙilgen. Çurtcьlьqtь çoʙalь çol men ujьmdastьrьp, ekpindilik satsьjaldь çarьsqa keŋ çol acqan, avdandьq oʙlьstьq partьja kəmijtetteriniŋ durьs ʙascьlьƣь arqasьnda oʙlьs kɵlemine ylgi kɵrsetip otьr.

Bul avdandarƣa iles kele çatqan. Tarʙaƣataj. Ɵskemen ʙular 87-94 pursenttiŋ arasьnda çyr.

Oʙlьs atьraʙьnda qarçь çьjnavdьŋ tizginin ʙosatьp „ʙir ʙitiremiz“ dep ker ketip otьrƣan avdandar: Besqaraƣaj, Kəton qaraƣaj, Qarqaralь, Kyrcim ʙulardьŋ aldь 47, artь 34 pursent pen tezek terip ʙasqalarь men yzeŋgilaƣьsuvƣa çaramaj otьr.

Bul avdandar, astьq egis, mal dajьndav men qaʙat qarçьnь qosa çyrgize almaƣan. Biriniŋ artьnan ʙirin ʙitiremiz ƣoj dep kezekti qьjsьnƣa tysip, oŋьsьldьq kypige oranьp çyr.

Osьlar sekildi avdandardьŋ keselinen, marttьŋ onьnda oʙlьs kɵleminde ʙirinci toqsannьŋ qarçь çosparь 69 aq pursent ʙolƣan. Odan ʙeri kɵp avdandardan qaʙar məlimet çoq.

Endigi çerde avdandьq partьja keŋes kəmijtetter tɵmengi orьndardьŋ çumьsьna çedel ʙascьlьq etip çurtcьlьqtь ujьmdastьratьn ʙolsьn. Qarçь çьjnavdaƣь eŋ sesi tysken ezilgender mende, oŋcьl „apartoncьldar“ men kyresip olardь avьzƣa uratьn ʙolsьn.

Çosparьn toltьrьp yzdik сьqqan avdandar artta qalƣanavdandardь ʙyksirge alьp tez arada ɵzderiniŋ çaŋa ədisterin yjretip kɵmek kɵrsetip, olqьlьqtьŋ ornьn toltьratьn ʙolsьn. Bul çɵnde oʙlьstьq partьja kəmijteti ʙarlьq avdandьq partьja kəmijtetteri men, egistegi yvəkilderge qarçь çьjnavdaƣь qarqьndь kycejtip ʙarlьq olqьlьqtьŋ ketigin toltьruvƣa tilegiram soqqan.

Qarçь çьjnavdaƣь yzdik сьqqan avdandardьŋ təçirijʙesin saʙaq qьp, arttaƣьlardь ʙyksirge alьp, ʙarlьq çumьstь ʙalceʙektik qarqьn men çyrgizetin ʙolajьq.

Keŋes savdasьn kycejtyv çolьnda

Partьja derektivi myltiksiz orьndalsьn!

Kөperetip çumьsьn səvdegercilikke ajnaldьrƣandь oŋdьrmav kerek.

Keŋes savdasьn өrkendetyv mindeti tolьq orьndalsьn.

Savda çөninde partьjanьŋ ortalьq kөmijtetiniŋ өktөвir ajьndaƣь pielnөm qavlьsь ortalьq kөmijtet вen qalьq kemeserler keŋesiniŋ maj ajьndaƣь yndevi Semej qalasьnda əli çyzege asqan çoq. Buƣan вir nece dəlel keltiryvge вoladь. Sonьŋ вir necevin ajtьp өtelik:

Kөztөriktiŋ 1831-çьlƣь çosparь 9, 702, 982 som, вudan orьndaƣanь 80,9% jөkij 7, 849, 000 som. Çospar вojьnca çalpь sьƣьnь 661,824 som edi. Budan 7,536 som artьq çumsaƣan.

Birinci martta qarastьrьlƣanda avdandarƣa çiberiletin 300 mьŋ somьnьŋ tavarь iskilatta çatьp qalƣan.

Avьl men derebnege tijisti nərseni çibermej, qalanьŋ ƣana qamьn çegen. Nərseni qalaj вolsa solaj orьnsьz qьmbat вaƣalaƣan Mijsal: 120 вala pөltesinen 506 som zaŋsьz pajda qьlƣan taƣь sol sьqьldь. Bunьŋ seвeвi Kөzarьjn (вastьƣь)çoldas çol вascьlьq istep qadaƣalap otьruvdьŋ ornьna sajasьj вet alьsьŋ pen tanьstьƣь çoq. „Səvdegerlik“ ədiske ədettengen. Koropkin (savda вөlimi) çoldasqa əbden senip alƣan. Taƣь вir өreskel isteri avdandardaƣь məgəzinderine nərselerdi tasьp çetkizyv sьƣьnьna dep 184, 339 som alƣan, sьnda çumsaƣan aqcasь 124, 469 som, syjtip 6870 somdь zaŋsьz pajdalanƣan.

Ortalьq çumьscьlar kөperetivi

1931-çьlda 10, 122,000 somdьq taвar satamьz dep, çospar çasajdь. Onьŋ 68% ƣana orьndap otьrьp çalpь sьƣьnƣa 1,023 995 som çumьsaƣan. Bylingen sьnƣan tavarlarƣa 5, 183 som sьqqan. Aqьrьnda 1931-çьlь 50,000 som zьjandь arqalap səvdeger“ serapkөp вelcesinen вorьsqa вatьp otьr.

Onь men qaвat tavar az вolsa da qьzmetkerlerdi mol ustaƣan. Ujitkeni eŋвek aqьƣa çosparlanƣan məlcerden 34, 931 som artьq ustaƣan.

Aƣac өndiris caruvacьlьƣьnda ƣьçergilikti çerden dajьndajtьn zattarƣa, azьqtarƣa çospar çasamnƣan. Basqa savda orьndarьna taвarlardь satьp alьp «alьp satarlьq» çumьsьna kirisken. Ujitkeni cəj, qantь, temeki, tigyvli kijim çөne ajaq kejimderin ykimet taвarьn mezgilinde satьp almaƣan soŋ 4-toqsanda 325,000 somdьq, ƣьjnuvar pebiral ajьnda 250,000 somdьq tavarvь tөrik pen satqan. Ystip otьrьp вizge mezgilinde nərse kelmejdi вizdi eskermejdi dep atoj вerip ajƣaj saladь. Sьnьnda ƣьjnuvarda ьsklattarьnda 223, 042 somdьq nərse satьlmaj çattь.

Osь kynge cekti aqcamьz çoq dep вajвalam saluvdan вosamaj otьr. Buda orьnsьz yjtkeni вөnkө un, cəj, qant taƣь вasqa azьqtylik tavarlardь, orьsьz kim kөringenge вerip zaŋsьzdьq istegenderge aqca вermevi ьras. 35 aq kisige tavar azьq вeretin 5-sandь Lalokten 301 kijlo un, 2.07 kijlo kyric, mannьj 207 kijlo вalьq, 30 kijlo maj artьq вerilgen, çөne sol 5-larokten“ вir çapьraq qaƣazdar“ arqьlь 4 tonna 936 kijlo tamaqtьq zattar ərkimge, tipti orьnsьz вerilgen.

Bьlajca ajьtqanda qolƣa kelgen azьq tavarlarƣa qoça kөp вolsa, qoçalьq kөz вen kindik kөmijtettiŋ pilinөminiŋ qavlьsьn eskerip is istegen adam çoq desede вoladь.

Bərinende masqaracьlьq вalalar kөmijsijesinde.

Barlьq rasqot 83 mьŋ som вolsьn dep çosparlap, onьŋ ornьna 161, 738 mьŋ 738 som ustaƣan Rasqottь osьnca artьq ustap өndiris çosparьn 100 pursentkede toltьra almaƣan.

Mine osь çoƣarьda ajtьlƣan kemciliktərdiŋ вəri өktөвir pilinөminiŋ qavlьsьn iske asьra almaj, savda isinde Ьstalьn çoldastьŋ 6 cartь qoldanьlmaƣandьq. Bastьqtar kөвijnette otьrьp qьjƣac çazuvƣa aldanьp çyre вergen. Endigi çerde savda orьndarьnьŋ yctaƣanьn kyndeliktegi çumьsqa kөzi qanьp kemcilik vaqьtьnda eskerip, ьzьqtьrьp almajtьn вolsьn. Barlьq çumьstь çaŋa çaƣdajda çaŋaca вascьlьq etyv “kerek degen өnegeli өsijtti tolьq tysinip, topas tөrecildik, mygedek ədis qorcьlьq-qьŋьrlьq, oŋcьldьqqa çol вerilmesin.

Osь ədisterdi qoldanьp, өtken kemcilikti osь tez arada вalceвekce tyzev tuvralь qalalьq çumьscь qalqoz inispeksijesi өziniŋ 29 marttaƣь qavlьsьnda erekce çonsiltedi. Endigi savda orьndarьnda ƣьçumьscь qьzmetcilerdiŋ çөne kөretip myceleriniŋ mindeti, savda çumьsьna at salьsьp, sezilgen çaƣdajsьzdьqtardь mezgilinde çojatьn вolsьn.

Çurtcьlьqtь çumьsqa qatьstьra alatьn kəsipciler odaƣь ujqьdan ojanьp iske kirisetin вolsьn. Uzьn qavlь, ədemi sөzdi qьsqartьp maŋьzdь is mandьmdь ədiske kөcken çөn.

Qoçan ulь Oraz.

El qorƣav qorьna 100 som çьjnaldь

Semөj qazaq teqnijkөminiŋ çanьnda 39 candь asaвьjaqьm ujьmь, el qorƣav qorьna oquvcьlar ortasьnan 100 som aqca çьjnadь.

Derçaвьlƣa arnalьp kelgen 200 somdьq çospardь 230 somƣьp qaвьldap orьndavƣa kiristi. Budan asaвьjaqьm ujьmьnьŋ вasqa ujalarь ylgi alsьn.

Caqaвaj ulь.

Partьja ujasь partьja qatarьnьŋ өsyvine nazar salmaƣan.

Bir çarьm ajdan вeri 1-piвiraldan вastap 15-marьtqa cejin вьlƣarь zavatьnьŋ partьja kөlektiвi ekpindi çumьscьlardan 7 kisi, (onьŋ 5 qazaq,2 çavьruvpalьq) tartь.

Bul partьja kөlektiviniŋ өndirmelerinde mьŋnan asa çumьscь вar, onьŋ 60% ekpindiler вola tursada, partьja qatarьnьŋ өsвeviniŋ seвeвi ne?

Çol qatьnasь-çyk tasuv

Çosparьn orьndaj almaj otьr.

çykcilerdiŋ eŋвegi durьs вaƣalanьp, çumьstan ketyvi tьjьlsьn

çyk tasuv odaƣь çoƣarƣь orьndardьŋ derektipterin orьndalmaƣan.

Çergilikti çyk tasuv odaƣь (sajoz tьrans) вelgilengen çospardь orьndavda çumьstь вalceвektik ədis pen ujьmdastьra almadь. Çumьscь qьzmetciler kөpciligin ujьmdastьrьp çol вascьlьq istevdiŋ ornьna, çumьs ezinen өzi вiter dep apartoncьldьqqa salьnƣan çөne çyk tasuv çөninde partьja men ykimettiŋ arьttaƣan mindetterin atqaruvƣa, çospardь artьq orьndavƣa kerekti вolƣan çaƣdajlardьŋ вiri istelmegen. Mine osьlardьŋ saldarьnan: çoldas Ьstalinniŋ tarьjqь 6 cartьn, kyzgi-qьsqь çyk ter tasuv çөnindegi ortalьq partьja kөmijtetiniŋ qavlьsьn qoldanьp çyzege asьruvƣa kөŋil вөliвergen. 17-peвiraldaƣь Maçajьp çoldastьŋ вajandamasь tuvralь, qalalьq partьja kөmijtetiniŋ вojrasь sьƣarƣan nusqavь qalalьq ujada çalpь çьjьlstarda qarastьrьlьp çyzege asьruvƣa qam etilmegen. Osьndaj cavandьq kerenavlьq oŋcьldьqtьŋ keserinen „yl вystьroj“ ƣa çiberiletin 1000 tonna çykten 400 aq tonna çetkizilgen. 1-toqsanda çospar вojьnca qalada tasьlatьn 87, 660 tonna çyk pen ƣьjnuvar, peвiral ajlarьndaƣь 30,5 mьŋ aq tonna çyk tasьlƣan.

Kөlik pen çyk tasuvda mьnadaj kemcilikter вar.

Çasalƣan çospardь tolьq orьndavƣa kerekti kөlikterdiŋ вasь qurastьrьlmaƣan. 200 attьŋ ornьna 98 aq at вar. Kөвiniŋ arqasь qьrdaj, mojnь ьrƣajdaj, arьq. Sajoz tьraвstьŋ çasaƣan cartь вojьnca avьr çyk „ərteli (kyspuromsajozdiŋ) çyk tasьƣanda eŋ avьr aqьsь az, çumьsь kөp qolajsьz çykti olarƣa tasьtьp, ьqcam, aqьsь təvir cykterdi өz attarь men tasьƣan. Syjtip вirin ala вirin qula ustaƣannьŋ saldarьnan ƣьjnuvar ajьnda ərteldiŋ 450 mycesinen 240 ƣana çumьsta qalƣan. Osьndaj iritki tuvƣan soŋ çyk ijelөri вөsekelikke ajnalьp ərtelden sьqqandar men çeke-çeke carьt çasav çykterin tasьtqan. Çyk tasuvcьlar izdelnij tyrge kөcirilmegen. Kynine çospar вojьnca at вasь 2 tonna çyk tasьmaq вolsa, ol 1,5 tonnadan asqan emes At qora өri suvьq өri attьŋ çatьp tьnьqьvьna çaƣdajsьz вolƣan.

Өlkelik sajoz tьranьsta kinədən aman emes.

Çospardь вitkende atqa çem çyk tasyvcьlarƣa (azьnan) вeremiz dep вergen qattь yvədesin əli orьndaƣan çoq.

Məcijne çaƣdajьna ke lsek.

Çospar dьm qьmqь çasalƣan. Ajnalasь 22 məcijne men ajnala qalada 7, 500 aq tonna çyk tasьmaq вolƣan. Sьnьnda çaŋƣьz astьq odaƣьnьŋ ajьnda tasьtatьn çygi 8,500 tonna, өzge çykter taƣь вar. Çospardьŋ qьmqьlьƣьna dəlel. ƣьjnuvar ajьnda məcijnelerdiŋ 30% çamav çasqavda turƣan da çyk tasuv çosparь 89% orьndalƣan. Eŋвektiŋ өnimi copьrlardьŋ mamandьƣьn çoƣarьlatuv, qazaqtardь yjretip çumьsqa qossuv, məcijneniŋ tekke orьnsьz turmavь, taƣь вasqalarƣa kөŋil вөlinвegen. Satsьjaldь çarьs, ekpindilik is çyzinde orьndalmaƣan.

Məcijneni вyldirmej вenzin, maj, rezenkelerdi вyldirmegenderge sьj вerilmegen. Sodan вarьp nojaвir ajьnda 19% dөkөвir ajьnda 60% ƣьjnuvar ajьnda 30% məcijneler çamavda turƣan. Məcijne вasь (savь вar sьnƣanь вar 22 məcijne) sol 3 ajda, 647 som sьƣьn sьqqan. Çamav çasqav, istejtin orьn keŋejtilmegen. Çumьs 2 aq ismende çyrgizilgen. Çaŋada alьnƣan copьrlarƣa məcijneni qalaj вolsa solaj senip вerip qoja вergen. Kөzgi qara qatqaq, kөвik qarda çykti məcijne men sanaspaj tasьj вergen.

Çyk tasьƣanь ycin alatьn aqьnь „səvdegerlik“ ədis pen alьp otьrƣan. Qalada tasьlƣan вir tonna çyktiŋ kijlometirine 1 som 50 tijin, вasqa çerlerge tasьƣanda 1 som 80 tijin. Al qalalьq kөmijserler keŋesiniŋ вekitkeni 85 tijin orьnsьz pajda tavьp olqьlьqtь çojuvdь eskermej „səvdegerlik“ ədis pen aldь arttarьna qaramaj ajdaj вergen.

Eŋ вir çumьstaƣь kemcilik avьlƣa arnalƣan „egis quraldarь вasqa egis çavdьƣьna kerekti tavar tuqьmdь tasuv çөninde ojsьraƣan olqьlьqqa вelcelerinen вatьp otьr. Endigi dəlelderi: qar eridi, çol вuzьldь, kөlik arьdь cөp çoq, çemge nəret kelgen çoq dep apartoucьldьqqa salьnьp otьr.

Kөpcilikti Ьstalin çoldastьŋ 6 carьtьn iske asьruvƣa çospardь orьndavƣa ujьmdastьrьp çumьs istejtin kəsipciler odaƣь tyk istemegen. Qalalьq kəsipciler odaƣь keŋesinde kөŋil вөlmegen.

Partьja, kөmsamol ujasь, kəsipciler odaƣьnьŋ çergilikti kөmijteti çol qatьnas odaƣьnьŋ вasqarmasь oŋcьldьq, ьmiracьldьq sodьlь solcьldar men ajanвaj kyresip, Ьstalinniŋ 6 cartьn çyzege asьruvlarь kerek.

Oraz.

вirlestik cart durьs çasalsa

өndiris çosparь ojdaƣьdaj orьndaladь.

Carьt çasav navqanьna çurtcьlьqtь tygel qatьstьra otьrьp, kөp aldьnda talqьlanƣan çumьscь usьnьstarь qaвьldanatьn вolsьn·

Birlestik cart çasavdьŋ aqtьq syregi 10-əpirel.

Birlestik cart satsьjaldь ulь qurьlьs majdanьndaƣь iri өndiris çөne avьl caruvacьlьƣьnьŋ çosparlarьn qarqьn men toltьruvƣa çalpь kəsipciler odaƣьndaƣь mucelerdiŋ kөpciligin durьs qatьstьradь. Əsirese вes çьldьqtьŋ qortьndь çьlьnьŋ mindettemelerin orьndav çөninde, вirlestik carttьŋ maŋьzь zor. Birlestik cart, navqanьna eŋвekci pureletarьjat çurtcьlьƣьnьŋ tygel qatьstьrьp, durьs вaqьt pen, өtkizsek ƣana 5 çьldьqtьŋ 4-çьlьndaƣь çoвalь çospardь tolьq orьndap sьƣamьz.

Sondьqtan вirlestik cart navqanь kileŋ kesipciler odaqtarьnьŋ ƣana mindeti emes, çalpь partьja ujьmdarь, caruvacьlьq orьndarьnьŋda mindeti, Bul çөndə вirlestik cart navqanьn durьs өtkizyvge, partьja ujьmdarь, keŋes orьndarь caruvacьlьq ujьmdar. kəsipciler odaqtarь men вirdej çavapker вoluvь kerek.

Çalpь odaqtьq. өlkelik kəsipciler keŋesteriniŋ çөne odaqtьq өlkelik caruvacьlьq orьndardьŋ derektipteri вojьnca вirlestik cart navqanь вirinci martta вastalьp, 15-martta ada kyde вityvi kerek edi. Biraqta çergilikti kəsipciler ujьmь men caruvacьlьq orьndar çoƣarƣь derektipti tez arada çedel orьndavdьŋ ornьna soz вujdalьqqa salьnьp otьr. Tөmengi ujьmdar men caruvacьlьq orьndardьŋ вascьlarь вirlestik cart navqanьnьŋ sajasьj maŋьzьn вaƣalamaj, çavapsьzdьqqa salьnьp otьr.

Kəzir өlkelik kəsipciler keŋesine tysken kej вir өndiristerdiŋ вirlestik cart navqanьnьŋ qortьndьsьna qaraƣanda, çumьscьlar kөpciligi satsьjaldь mindetti orьndavƣa nazar avdarьp. ekpindi qarqьn men kiriskendigi вajqaldь Biraq tөmengi orьndardьŋ qьzьp kele çatqan çumьsь. çedel вastap zuvlatьp əketetin kəsipciler keŋesiniŋ avdandьq. qalalьq вөlimderinde kөrnekti is çoq.

Birlestik cart navqanь вastalƣalь вir ajdan asьp ketti. вir nece kesipciler ujьmdarьnda əli вalceвektik qarqьn çoq. Kөp çerlerdegi avdandьq kəsipciler keŋesi çaŋa cart navqanьnьŋ вarьsьnan məlimetter вere almaj otьr. Bul çөndegi çumьstьŋ өte nacarlьƣьna osьda dəlel.

Oвьlьstьq kəsipcil keŋesi өzderiniŋ çaŋadan qurьlьp çatqanьn sьltav ƣьp, avdandardaƣь вөlimderine вascьlьq etвegen, kөвinese өlkelik вөlimge ijek syjep, tijisti derektip nusqavlarьnda вermegen.

Al kej вir avdandьq partьja kөmijtetteri, вirlestik cart navanьnьŋ вarьsьna вascьlьq etip, partьja derektiui men tez arada, ylgili вirlestik cart tyrde orьndavdьŋ ornьna, kəsipciler keŋesiniŋ вastьƣьn, вasqa navqanƣa ajdap çiвergen.

Mini вirlestik cart navqanьnьŋ вarьsьndaƣь вascьlьqtьŋ nacarlьƣь, çurtcьlьqtьŋ ujьmdasьp qatьsa almavьna kөp çerlerde çasalƣan вirlestik cart, satsьjaldь ulь çospardьŋ 4-çьlьndaƣь mindettemelerin orьndavƣa səjkes çasalmaƣan.

Əsirese çal aqь вөryv tərtiвi вajcьldьq ədiske tysip, teŋgermeden asa almaj qalƣan.

Çoƣarƣь kemcilikti tez arada toltьruv ycin 31-marttaƣь oвlьstьq partьja kөmijtetiniŋ вujrasь **вirinci əpirelden 10-əpirelgedeiin ekpindi on kyndik çarьjaladь**, Barlьq partьja ujьmdarь, kəsipciler keŋes, caruvacьlьq orьndar çurtcьlьqtьujьmdastьra otьrьp, osь on kyn icinde вirlestik cart navqnьn olçalь taвьs pen вitiryv kerek. Bul çөnde keselkeltirip kedergi çasaƣan navqannьŋ qarqьnьn вөseŋdetetinder men ajavsьz kyres asьp kezinde soqqь вerilsin dedi.

Endi cьвьrdь soza вermej, partьja kemijteti kөrsetken ekpindi on kyndikte kyrdeli çumьsьnьŋ kөŋildegidej orьndaluvьna çedel kirisyvimiz kerek.

Bul çөnde ər вir ekpindi, çu[illegible]ьsker, ençener teqnijk maman [illegible]zmьtciler вirlestik cart navqanьna вelsene qatьnassьn. Çurtcьlьq tygel qol ustasьp qatьnassa, 32-çьldaƣь ulь çospardь tolьq orьndajtьn, çumьscь turmьsь tyzetilsin mədenij tərвijeni kycejtetin өndiriske вajlanьstьra çaŋa çaƣdajdьŋ çaŋa usьnьstarь qaвьldasьn.

Ər вir kəsipciler ujьmь osь 10 kyndikti ekpindi dep çarьjalap, вirlestik carttьŋ вarьsьn вaqьlap, qьzdьra çyrgizip kөrsetilgen syrekte вitiretin вolsьn. Onь men qaвat satsьjaldь ədister, satsьjaldь çarьs, ekpindilik, ylgili isti təçirijвəƣa aluv çumьsь çedel qoldanьlatьn вolsьn.

Tөmengi kəsipciler ujьmь on kyn icindegi istelip çatqan çumьstьŋ nətijçesinen, çoƣarƣь orьndarьna kynвe kyn məlimet вerip 10 kynniŋ ajaƣьnda өzderiniŋ tөmengi ujьmdarьnan tolьqtь məlimet alьp otьrsьn.

Birlestik cartta, çalƣьz cart çasasuv emes’ 17-partьja kөnperensijesi men, Qazaqьstan өlkelik partьja kөmijtetiniŋ 3-pile[illegible] iŋ kəsipciler ujьmьna tap[illegible] amanatьn iske asьra alatь[illegible] Syjtip 10-əpirelde вolat[illegible] lьstьq kəsipciler keŋesiniŋ [illegible] ne olçalь taвьs pen rapь[illegible] tin вolsaŋdar çoƣarƣь ke[illegible] tergo çol вermej, tyвiri me[illegible] tьn вolajьq вirlestik carьt çasav navqanьnьŋ osь kynge cekti вolьp kelgen olqьlьƣьn ajta qalƣandaj toltьrajьq. Oвьlьs kөlemindegi eŋвekci-pureletarьjat çurtcьlьƣьn ujьmdastьra otьrьp partьjanьŋ вascьlьƣь men вarlьq çumьstь вalceвekce atqaratьn вolajьq.

əli ulь Egevвaj.

Sijezge olçalь taвьs pen keliŋder

Əpireldiŋ 10-ьnda sьƣьs qazaƣьstan oвьlьstьq kəsipciler keŋesiniŋ tuŋƣьc sijezi caqьrьlьp otьr.

Bul sijez вirinci вes çьldьqtьŋ qortьndь çьlь men, ekinci вes çьldьqtьŋ dajьndьƣьnьŋ ystinde caqьrьlьp otьr, sondьqtan sijezdiŋ aldьndaƣь məsele avьr maŋьzь zor.

Oвьlьstьq kəsipciler keŋesiniŋ вirinci sijezi ystimizdegi çьlƣь satsьjaldьq iri өndirister men çaŋa qurlьstardьŋ өndiris çosparьn toltьrьp, avьl caruvacьlьƣьnьŋ qajta qurьlьsьndaƣь çumьstardь kemeline keltiryv attanьsьna kəsipciler ujьmьnьŋ вarlьq mycelerin çegip ekpindi qarqьn qьzuv kyc вeryvi kerek.

Kəzir oвьlьs kөleminde 32-çьldьŋ вirinci toqsanьndaƣь qarçь çosparь tolmaj qaldь. Bykil keŋester odaƣьnьŋ aldьndaƣь kyrdeli çumьs 3-вalceвektik egistiŋ dajьndьƣь ojdaƣьdaj çyre almaj otьr.

Bir nece өndirister olqьlьqqa ucьrap, өndiris mindettemesin toltьra almaj qaldь. Kej вir çerlerde eŋвek aqьdaƣь teŋgerme, өndirsiorьndarьndaƣь ijesizdik, qьdьrmaƣa salьnuvcьlьq əli çojьlьp вitken çoq.

Bul sumdьqtar çoldas Ьstalьnnьŋ tarьjqь altь cartьn өndiris, qalqoz, sapqoz ortasьnda qoldanalmaƣandьq, 17-partьja kөnperensesiniŋ qavlь qararьn tolьƣь men talqьlap is çyzine asьra almaƣandьqtan tuvьp otьr. sondьqtan qalьŋ çumьs solƣьndaƣan ujьmdardьŋ kəsipciler ujьmь men kөmsamol, partьja myceleri, çumьscь tobь qortьndь çьldьŋ mindettemelerine ujьmdasьp kirise almaƣan.

Endigi çerde вul kemciliktərdi qajtalatвav ycin aldьmьzda вolƣalь turƣan kəsipciler keŋesiniŋ sijezi kөrnekti çol sьzьp, çaŋa çaƣdajdaƣь isti çaŋaca вastap istevge çol sьzьp вeryvi kerek.

Al kəsipciler keŋesiniŋ tөmengi ujьm, mekemeleri sijezge cekti kyrdeli is istep kөrnekti taвьs pen keletin вolsьn.

Bul ycin osь kynge cekti өndiris ortasьnda вolьp kelgen olqьlьqtь çojatьn вolsьn. Ekpindi çumьscь вirijgədiler qurьlьp, kyndik өndiris taвьsьn artьlatьn вolsьn. Olardьn ylgili təçirijвəlari вasqa өndiristergede çajьlatьn вolsьn.

Çaŋa qurьlьstardaƣь sijez, teŋgerme çojьlьp, seq вirijgədiler toвь, caruvacьlьq esepke kөcirilip çumьscь turmьsь oŋdalatьn вolsьn. Teqnijke вilimi men qaruvlanьp, sapanь arttьruv çөnindegi kyres kycejtilsin. Munь ajta qalƣandaj orьndap sьƣuv ycin çoldas Ьstalьnnьŋ tarьjqь altь cartьn iske asьra вilyv kerek.

Qalqoz qurьlьsьn nьƣajtьp, 3-вalceвektik egistiŋ çavdьƣьn 100 % qamtamasьz etyv ycin kəsipciler ujьmь, çeke myceleri osь on kyn icinde iri qьjmьl men adam ajtqьsьz qarqьn çasajtьn вolsьn. Syjtip kəsipciler keŋesiniŋ tөmengi ujьmdarь tuŋƣьc sijezine olçalь taвьs pen ьrapьrt əkelsin.

Səkin, V.

Çuqpalь avьruvlar

Avьrƣan adam, navqastanƣan kynde dөn savlьƣьnьŋ qandaj tyrde nacarlaƣandьƣьn çaqsь вiledi

Avьruvdьŋ qorqьnьstь çeri. sьrqatьnan ajьqqanca kyciniŋ kemigendigi ƣana emes avьrьp çazьlsada, вojьnda qalƣan sьrqattьŋ saldarь qorqьnьstь.

Avьrƣan adam вir çola çazьlьp kete вermejdi, kej вirevleri өmir inceçarьm çan вolьp qaladь. Al kej вir avьruvdьŋ çaqьndarьna çuqqanь men ƣana qojmaj tuqьm quvalajtьnьda вoladь, Mьjsalь: өkesi ne cecesi вul sekildi avьruvdan savьqвasa, olardьŋ вalalarьnьŋвəride neвir necevi avьruvlь cala вolьp tuvadь.

Bul sekildi tuqьm quvalaƣan avьruvƣa caldьqqan вalalar,kөp өmir syrmej ças kyninde өlip qaladь.

Tuqьm quvalajtьn avьruvdьŋ вiri merez Qurьt avьruvdьŋda tuqьm quvalajtьnь вoladь.

Adamnьŋ tənin вir nərse çьrtьp kətyvqanapqaluv,sьnьqsekildilerdi вьlaj sьƣarьp tastaƣanda çer ystindegi avьruvdьŋ вəride çuqpalь, ne tuqьm quvalajtьn avьruvlar. Sondьqtan вul sekildi avьruvlardan dөn savlьqtь qorƣavcьlьq eŋ вirinci məsele.

Çuqpalь avьruv вir adamnan вir adamƣa, ne ajuvannan adamƣa çuƣatьn avьruv.

Çuƣatьndьq seвeвi; adamnьŋ qanьna, ne myceleriniŋ вir çerine kөzge kөrinвejtin avьruv qurьttarь tysip, deneden orьn alьp, өnip өsedi:

Өskensoŋ өkpe, çyrek, вavьr, icөk til, вyjrek вuvьndarda çөp, avьruvƣa calьqtьradь.

Deneni avьruv qurttarьçьjlanƣan soŋ uvlandьradь, uvlandьrƣan soŋ adam өledi.

Ər вir avьruv adamƣa icken astan çutqan əveden ne deneƣan tysken çaraqattan çuƣьp pajda вolatьndьƣь tuvralь ƣьlьm erteden ajtƣan.

El icindegi oqьmaƣan adamdar вirev esinen adasarlьq avьruvƣa duvcarlassa„periniŋ salqьnь tijdi“ desip molda вөlgerlerge qaratadь. onь men çurttьŋ kөвi çazьlmajdь. Bosqa вejnetartьp өledi.

Al ƣьlьmnьŋ ajьruvьnca qandaj avьruv вolsada avьruvdьŋqurttarь çuqвasa ol adam avьrmajdь Çuqqan kyndede avьrmaj ketyvi mymkin. Seвeвi adamnьŋ myce qanьnda avьruvqurttarь menkyresetin qorƣavcьlarь (məkiroptarь) вar.

Eger denege tysken qurьttar əlsiz вolьp denө qurtь əldi вolsa ol adam avьrmajdь. Dene qurtь kem adam avьruv qurttarь kycti uvlь вolsa adam avьradь.

Ər avьruv ər tyrli вolƣandьqtan adamnьŋ avьruvь, kejde erte kejde kec вilinedi Onan soŋ adamnьŋ вəri вirdej өle вermejtini kөpke məlim, вiraq өlmesede qulaq, murьn, kөzinen ajьrьlьp ne məçnyn ne çyregi dertti вolьp qalatьndar tolьp çatьr. Sondьqtan kim de kim вolsada avьruvdь çuqtьrьp almavdьŋ carasьn kөzdev kerek.

Avьruvdьŋ çuƣuvь.

Ər avьruvdьŋ çuƣuvь ər tyrli вolƣandьqtan, çurttьŋ kөвi qalaj saqtanuvdьŋ çynin вilmej çuqtьrьp aladь. Mьjsalь; ova avьruvь вul avьruvdьŋ qurtь çegen, as ne icken suv men вarьp icke tysse avьrtadь.

Cecek avьruvьnьŋ çuƣuvь taƣь өzgece cecegi вar yjge kirse çuqвaj qalmajdь. Cecek asa çuqpalь avьruv sondьqtan ektiryv kerek.

Nece tyrli çuqвalь avьruvlar вar. Mьjsalь „cuvma“ avьruvь men avьrƣandar denesiniŋ вir çeri çaralanƣan вoladь. Ne çuqqan əveden, ne avьz til sekildi вir çerine tyskendikten ne qurьt qumьrьsqanьŋ caqqandьƣьnan çuqtьrьp aladь.

Çuqpalь avьruvlar вir nece tyrge вөlinedi:

Ova avьruvь, icten qan өtyv, ic çyregi вular icken as pen suvdan çuƣadь.

Çutqan əveden, yj icindegi cannan ne avьruv adamnan çuƣatьn avьruvlar; cecek, tamaq avьruvь qaramьq qurьt avьruvь çөne cuvma.

Çara qattan, avьzdan ne avьruv men çanasqandьqtan ne qurttarь çuqqan nərseler arqьlь çuƣatьn avьruvlar merez soz maŋqa məlik, qotьr, cuvma.

Bezgek avьruv өzgece sarь masanьŋ caqqandьƣьnan çuƣadь.

Ova avьruvь kөp çerde. ovadan saqtanuv ycin syt, өsimdik çemisteri cijki kyjinde çemev, qajnamaƣan suvdь icpev kerek. Bul ova ic syzegi, icten qan өtyv sьjaqtь avьruvlardan aman saqtajdь.

Dene вijittemev вirevdikin çuqtьrmav kerek. вijittiŋ tuqьmь qurьtsa, adam вəritвe syzek вolьp tipti avьrmajdь.

Saqtanuv çolь·

Çuqpalь avьruvlardan aman вoluv ycin çegen as pen icken suvdan saqtanuv kerek. Adamnьŋ qolь men ajaq taвaƣь taza вolmasa, çegen asь arqьlь ər tyrli avьruvlardьŋ qurttarьn çutьp qojsa ol adam avradь.

Bir yjli çannьŋ icinde вir adam çuqpalь avьrƣa caldьqsa ol tөsek tartьp çatpasa, вirge tamaq icken soŋ yj iciniŋ вərinede avьruvьn çuqtьradь.

Ər qacan icerlik suv men çejtinastьŋ вeti çaвuvlь turuv kerek, seвeвi asqa tysken tozaŋ icinde, ne asqa qonƣan qara masanьŋ ajaqtarьnda tyrli avьruv qurьttarь вolsa çuƣadь.

Adamnьŋ denesi kirsiz taza вoluv ycin moncaƣa tysip otьruv, вolmaƣan çerde yjde çazkөl өzenge comьlьp otьruv kerek.

Kөjlөk-kөncekti tөsek orьndьcama kelgence taza ustav çөn. Adamnьŋ denesi kirli ter siŋgen taza вolmasa вijit tysip avьruv çuqtaradь.

Yj ici caŋsьz taza вolsьn sьrьrƣanda dьmdь sьrьrƣьc pen sьrьruv kerek.

Yj icinde вerev avьrsa avьruvdьŋ вeti вilingence saqtanьp вir tөsekke çatвav kerek.

Avьruvdьŋ çatatьn orьnь вөlek вolьp kytken kynde qoldь çuvьp otьruv, suvsьn вergen ьdьstan icpev ьstьq suv men çuvьp otьruv, qol ustasьp amandaspav syjispev çanьnda çaqьn otьrmav kerek. Bul, avьrƣan adamdь çek kөrgendik emes, saqtьq, munь avьruv adam kөŋiline almavь çөn, qajta nav qasьnьŋ вeti вilingence (mymkin çuqpalь avьruv вolar)çanьna çolatвav ьlajьq.

Eger вirevdiŋ denesi kyjip çanьp вasь avьrьp əlsirej вastasa çoƣarьda ajtьlƣan caralar qoldanuv kerek.

Eger avьruvdьŋ çanьna вatьp eki yc kynnin icinde çazьlmasa tөvekelcildikti qojьp derev dərgerge kөrsetyv kerek.

Ŋurçan ulь S.

Besqaraƣaj avdanьnda өndiriske çumьscь вeryv çəji

Cet өndiristerge çumьscь вeryv ycin əveli icki çumьsqa kerekti kycterdi çosparlap atavƣa tijistimiz. Avdanьmьz negizinen qalqozdanƣan avdan вolƣandьqtan çosparlav çumьsь qalqozdardan вastaluvƣa tijisti edi.

Bul çөnde avdandьq qalqoz odaƣьnan вastap avьldaƣь qalqozdarƣa cejin dьm istegen çoq. Çoldas Ьstalinniŋ 6 cartьn orьndap atьravьmьzdaƣь өndiristerge ujьmdasqan tyrde çumьscь вeryv çaƣьmьz çetimsiz. Sonьŋ saldarьnan qalqozcь-çeke caruvalardan өz вeti men çumьsqa tysyvciler az emes өzdiginen ketip çatьr. Qalqozcьlardь ujьmdasqan tyrde cart çasap çiвergen вolsa вirinciden partьja men ykimet qavlьsьn orьndajmьzda qalqozcьlardan taвandь çumscь„ tuvdьruvƣa çol acamьz. Ekinciden вelgili çumьscь вergen өndiristerden qalqoz qorьna tijisti pursent kiris kirgizemiz.

Onan soŋ qalqozdar kerekti çumьscь kycin çosparlaƣanda aldьmьzda turƣan ycinci вalceвektik egiske kerek kycti tərtiptev kerek. Kөвinese qьrьqtan çoƣarƣь çastaƣьlardь qaldьrьp onan tөmengi вuvьndardь өndiriske çiвeryvge вejimdev qolajlь keledi. Yjtkeni mamandьƣь вolmasa өndiris orьndarь çasь çoƣarьnь ala вermejdi. өndiristerge вir qьdьruv əjelderdende çiвeryvdi ojlav kerek.

Besqaraƣajdьŋ өz alaвьnda! aƣac tuz, sөlpөt izвes өndiristeri вar, Buƣan qosьmca osь çazƣa qara çьra kөmir keni çyrgeli çatьr Osь orьndarƣa çosparlь tyrde ujьmdastьrьlƣan çumьscь вeryv Besqaraƣaj ujьmdarьnьŋ qazirgi kyrdelь mindetteriniŋ вiri.

Çuvьrda вesqaraƣaj avdanь Semejөt kөmвьjnatьna500dejçumьscь вermek вoldь. Bulçəlideaz kerekti çumьscь kycin çosparlap almavьmьzdan mavsьmdь çumьstardьŋ ystinde de kөp kyc pajdalanьlmadь. Osьnьŋ saldarьnan çumьsqa erkekter qana tartьlьp kөp qalqozdarda əjel çaƣь çumьsqa kem tartьldь. Bul çaƣdaj 31-çьlƣь taвьs вөlyv nətijçesinde ajqьndalьp otьr.

Өndiris orьndarьnda d[illegible] kemcilik çoq emes.

Өtken çaz Besqaraƣaj avdanь Tyriksip temir çolьna çumьscь вergen. Olardьŋ вir sьrьrasь onьƣa alьnвaj jəki orta çoldan, semejden pojьzƣa mine almaj çəjəvli çalpьlь qajtьp kelgenderi вoldь. Өndiris orьndarьnan kelgen çumьscь aluvcьlar kөвinese tolьq çavapkerlik pen kelmejdi, (вul tuvralь av parьtkөm өlkeniŋ aldьna cejin məsele qojƣan) Çumьsqa əjəlderdendealdeseaza вojь tikturadь

Besqaraƣajdьŋ aƣac өndiris (dalon) tuz keni (qulancь) kөntorь вerilgençumьscьlardь mezgili men tamaqtardьra almaƣandьqtan dəlqьzuv çumьs ystinde kөвi tarap ketti munьŋ ajaƣь qalqozƣada өndiriskede zarar вolьp sьqtь. Kej orьndarda mundajdan qalqozdardьŋ tavanьda qajtьp otьr. Osь kemciliktərdi çojьp tijisti orьndar men qatьsa otьrьp өndiriske çosparlь tyrde çosparlь çumьscь вeryv Besqaraƣaj ujьmdarьnьŋ mezgili çetken mindetteriniŋ вiri.

Kөz.

Təl qalasьnda çaqьn arada salьnƣan as вisirelin-pəвirik.

redaktir: NURƢALЬJ ULЬ.
Отв. редактор НУГАЛИЕВ М.

Гор. Семпалат. Типография Казполитрафтреста №3 тираж 3400. Упол Крайлито №21.